

ט' בתמוז
התשס"הפרשת
בלק-פנחס

אורות בנרמל

פרשת 'בלק'

הרב הראל שפירא

בסוגיית התלמוד במסכת בבא-בתרא (יד ע"ב) העוסקת בספרי-הקודש נאמר ש"משה כתב ספרו ופרשת בלעם ואיוב". חז"ל התקשו מדוע הודגש שמשה כתב את פרשת בלעם, והרי את כל התורה כולה כתב משה – כמצויין במימרא זו – וממילא אם-כן אף את פרשת בלעם כתב משה? הריטב"א הציע לפרש שאולי לא מדובר באמור בפרשתנו, אלא מדובר בספר נפרד (אשר אבד מאיתנו) ובו תיאור קורותיו של בלעם באריכות [אך דבריו קשים במקצת שהרי כל הסוגיה שם עוסקת בספרי הקודש ולא בספרים אחרים]. לעומתו, רש"י מסביר שאכן מדובר בפרשת-השבוע שלנו, והצורך בהדגשה שמשה רבינו כתב אף פרשייה זו היא לדעתו מהטעם שתוכן הפרשייה חריג משאר חלקי התורה ואינו נצרך – "אף על פי שאינן צורכי משה ותורתו וסדר מעשיו".

מה אם-כן באה אותה פרשת בלעם ללמד אותנו, ומה הצורך בה, ולשם מה נכתבה בתורה?

במדרש תנחומא (בלק א) מובא:

"ראה מה בין נביאי ישראל לנביאי האומות:

נביאי ישראל מזהירין את האומות על העבירות, וכן הוא אומר: "נביא לגויים נתתיך". – ונביאים שהעמיד מן האומותנותנין פירצה לאבד את הבריות מן העולם הבא.

ולא עוד, אלא כל הנביאים היו במידת רחמים על ישראל ועל אומות העולם, שכן ישעיה אומר: "על כן מעי למואב ככנור יהמו וגו'". וכן יחזקאל אומר: "בן אדם שא על צור קינה". ונביאי אומות העולם היו במידת אכזריות, שזה עמד לעקור אומה שלימה חנם על לא דבר.

לכך נכתבה פרשת בלעם, להודיע למה סילק הקדוש ברוך הוא רוח הקודש מאומות העולם, שזה עמד מהם, וראה מה עשה!"

על-פי הדברים הללו ביאר הרב נריה (בספרו נר-למאור) את מהות פרשת בלעם: פרשת בלעם קובעת עניין מיוחד לעצמה. לאחר כל המאורעות הקשים של המדבר מתעוררת שאלה גדולה: האם זהו העם הנבחר? על שאלה זו באה תשובה כללית בפרשה. כאן מורס המסך ולפנינו תמונה מהמתרחש במחנה אומות העולם. התורה מפסיקה את סיפור מאורעות ישראל במדבר, ועוברת לעבר השני. בלעם, הכוח הרוחני שבאומות העולם, נביא הגויים, כפי שנאמר עליו: "ולא קם עוד בישראל - בישראל לא קם, אבל באומות העולם קם - ואיזה זה? זה בלעם" - צא וראה מה בינו ובין נביאי ישראל. הללו כואבים על אובדן אומות, על גלות אומות, ואילו הוא - הולך לעקור אומה שלמה! - "שאלמלי כעסתי" - אמר הקב"ה - "לא נשתייר מישראל שריד ופליט". בלעם התפאר ואמר על עצמו כי הוא "יודע דעת עליון" - בוא וראה: כיצד השתמש בידיעה זו? - הוא חיפש נקודות תורפה בעם ישראל, ורצה לכוון את ה"רגע באפו", שבו יופעל הזעם במלוא עוצמתו (ע"פ ברכות ז ע"א). לא כן משה רבנו, הרועה הנאמן. כולו פועל לפי הרצון העליון. גם כשדעת עליון נמסרה לו בפירוש במלוא זעמה - "הניחה לי ויחר אפי בהם ואכלם" - עמד הוא בפרץ, עצר את מקל החובלים בתפלתו-תחינתו - "ויחל משה", עד כדי מסירת נפשו - "מחני נא מספרך".

הבדלים נוספים בין עם-ישראל לבין בלעם והאומות מובאים במסכת אבות (פ"ה מי"ט) אותה למדנו בשבתות האחרונות:

כָּל מִי שֵׁיִשׁ בָּיְדוֹ שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים הִלְלוּ, מִתְלַמְּדוֹ שֶׁל אֲבָרָהָם
אֲבִינוּ. וְשְׁלֹשָׁה דְּבָרִים אַחֲרֵים, מִתְלַמְּדוֹ שֶׁל בְּלָעַם הַרְשָׁע.

עין טובה, ורוח נמוכה, ונפש שפלה, מתלמידיו של אברהם
אבינו.

עין רעה, ורוח גבוהה, ונפש רחבה, מתלמידיו של בלעם הרשע.

מידות מגונות אלו של תלמידי בלעם הרשע מקבילות לשלוש
התכונות – הקנאה, התאוה והכבוד – המוציאות את האדם מן
העולם, לדעתו של ר' אלעזר הקפר (אבות פ"ד מכ"א). ושלוש תכונות
אלו ניכרות אצל בלעם בפרשתנו [כמודגש ברש"י מספר פעמים
בפרשה: "למדנו שרוחו גבוהה" (כב/יג); "למדנו שנפשו רחבה ומחמד
ממון אחרים" (כב/יח); "והרי יש לך ג' מידותיו, עין רעה ורוח גבוהה
ונפש רחבה" (כד/ב)].

רבינו יונה (בפירושו לאבות) הדגיש בנוגע לשלוש מידות אלו: "בג'
הדברים האלה... כוללים כל השלימות... וכן השלשה דברים
ההפכיים להם כוללים כל הפחיתות" – ואם-כן באה התורה
והדגישה והבליטה בפרשתנו את ההבדל הגדול שבין ישראל לעמים.
לכן ראויה היא ההדגשה "משה כתב ספרו ופרשת בלעם", ללמדך
שפרשת בלעם מכילה בתוכה מסר חשוב ומיוחד.

ולאור זאת כה ברורים ומובנים הם דברי רבי יונתן (תענית כ ע"א)
שאמר: "מאי דכתיב 'נאמנים פצעי אוהב ונעתרות נשיקות שונא'!
טובה קללה שקילל אחיה השילוני את ישראל יותר מברכה שבירכן
בלעם הרשע".

מהאוצר של... אריה יואלי

קיבל שלושה גימלים ביום חמישי -

חלה לשבת

הליכות עולם - הלכות בין המצרים ח"א

(או"ח סימן תקמט □ תקנא)

- א. כל אדם חייב לצום ביי"ז בתמוז ובט"ו באב. חולה שקשה לו לצום פטור מיי"ז בתמוז. ובט"ו יש לנהוג ע"פ הוראת רופא ירא שמים.
- ב. מי שחייב לצאת לפעילות מבצעית מסוכנת, וחושש שהצום יפגע בתפקודו – חייב לאכול.
- ג. ביי"ז בתמוז מותר הכל חוץ מאכילה ושתייה, וכן מותר להתקלח. אך בט"ו אסור גם לרחוץ אפילו אצבע קטנה, אם לא כדי לנקות לכלוך שנדבק. וכן אסור למרוח משחות על הגוף בט"ו (אא"כ המשחה היא כדי לטפל בפצעים), וכן אסור לשים דאודורנט מכל סוג שהוא בט"ו.
- ד. אסור לצחצח שיניים או לשטוף את הפה בצום, ובתענית יחיד אפשר להקל.
- ה. אין להתחתן בשלשת השבועות, ויש למעט בכל עיסוק הקשור לכך (אם לא בדבר האבד).
- ו. אין להסתפר או להתגלח בשלשת השבועות. וכן אין לקנות בגדים חדשים.
- ז. נהגו רוב ישראל שלא להחליף את הבגדים לבגדים מכובסים בתשעת הימים (והוא הדין למצעים). מנהג זה אינו כולל את 'שבת חזון' ואת ר"ח אב (כמו כל מנהגי תשעת הימים).
- ח. אין לאכול בשר ולשתות יין בתשעת הימים (ובסעודת מצוה מותר). וביין ההבדלה יש לשתות מעט (ורק המבדיל).
- ט. בתשעת הימים אין לכבס או לגהץ (גם לצורך אחרי ט"ו), ואם אין לו לצורך שבת – מותר. וכן לצורך ילדים קטנים שמתלכלכים תמיד – מותר (אם יש צורך).
- י. אין להתקלח בתשעת הימים אלא במים קרים ולשם ניקיון, ולא לשם תענוג.
- יא. נוהגים לברך ברכת הלבנה במוצאי תשעה באב.
- יב. יש להזהר מדברים שיש בהם סכנה בימי בין המצרים, יותר מכל השנה.

מידות טובות הדרך להשיב ידיעות השכליות ללב

ישראל רול

שבת שלום. מה קורה, הכל בסדר אתכם? אני מקווה שאתם עוד ערים אחרי כל הריצות התיזוזים וכל הפזצטות, אם כן, קחו אויר והיכנסו לאווירה תורנית עם מאמר על פרשת בלק. הספר ששאבתי ממנו את רעיוני, היה "ילקוט לקח טוב" שהוא קיבוץ דברים על פי חכמי הדור האחרון.

הגרש"ז מקלם זצ"ל בספרו חכמה ומוסר אומר את הדבר הבא: הרצון אינו מבחין בין הטוב לרע, רק השכל יכול לשים לו מגבלות ולמנוע אותו מעשיית רע. אולם כל מי שלא מרגיל עצמו ביגיעה שכלית, כח זה ילך ויחלש בו. לכן האדם צריך לעבוד על התכונות הללו. כמובן, יש לעבוד גם על הרגש כי אי אפשר שהשכל יבוא לבדו כי אם כך יצא מה שקרה בגרמניה, שלא היה בהם רגש אלא רק השכל לבדו. מכל מקום אין זו מלאכה קלה כלל.

גם בלעם הרשע נכשל בכך, כשאמר לו ה' "מי האנשים האלה עמך" הסיק בלעם, שאין הכל גלוי לפניו יתברך. ולכאורה איך יכול היה להגיד את זה? והרי ידע שהקב"ה יודע את דבר בואם של שרי מואב אליו? ואי אפשר לומר שלא ידע, כי הרי הוא היה נביא, וידע שהקב"ה יודע את הכל?

אלא ההסבר לדבר הוא פשוט, בלעם הרשע כשמו, היה רשע, ובלב רע לא תשכון חכמה. ומרוב תאוותיו ומעשיו הרעים נוצר מצב שמחשבתו בכלל התעוותה, ובפרט על הקב"ה. ועל כן לא עלה בדעתו באותו זמן שהקב"ה יודע הכל. לכן צריך האדם להתרגל להחליש את תאוותיו, ועל ידי זה יעשה לחכם.

אדם צריך להבין שצריך שלוש מידות כדי לזכות בעבודה אמיתית: 1) להתרגל להתבונן מתוך שכלו על כל דבר ביגיעה.

2) להרגיל עצמו במידות טובות. 3) השבת הדברים ישירות אל הלב, שלא יעבור דרך השכל.

מתוך שבלעם רצה להכשיל את עם ישראל בזנות, ונעלם מעינו דבר ה' חטא בלעם גם בהשבת הדברים אל הלב, כי אם מי שאמר והיה העולם היה טבוע בלבו, לא היה חושב בכלל מחשבות רעות כאלו.

לכן כל אחד חייב להביא את הדברים לא רק דרך השכל אלא גם דרך הלב. כמו שנאמר בשיר השירים "שימני כחותם על לבך" לא הכל צריך לעבור דרך השכל, אלא יש דברים שצריכים להגיע ישירות אל הלב.

יהי רצון שבעזרת ה' כשתחזרו בשלום לישיבה, כל מה שתלמדו יכנס ללבכם.

באהבה רבה

ישראל

תלמידי ישיבת "אור וישועה" חיפה המומים וכואבים יחד עם חברינו זאב יקובסקי את נפילתו בטרם עת של יקירינו

הספל "אמא יש רק אחת" ז"ל

"בֵּית בָּבֶל אֲשֶׁרִי שְׁיִשְׁלֵם אֶת־גְּמוּלוֹךְ

שְׁיֵאִיחוֹז וְנִפְץ סִפְלִיךְ אֶל־הַסֵּלַע"

בפינת הקפה נוחם

הדוד ימלא חסרוך

😊 בעניין השמחה 😊

"בענין השמחה. על פי משל, שופעמים כשכני אדם שמחים ומריקדים, אזי גוטספס איז אדז מבוזף, שהוא בעצבות ומרה שגורה, ומכניסים אותו בעל כוראו לתוך מולו המריקדים, ומכריזים אותו בעל כוראו שיהיה שמה עמהם גם כן; כן יש בענין השמחה, כי כשאדם שמו, אזי המרה-שגורה ויסורים נטילקים מן הצד. אבל מעלה יתירה להגאמץ ארדוף אחר המרה-שגורה דוקא, להכניס אותה גם-כן בתוך השמחה, באופן שהמרה-שגורה בעצמה מתהפך לשמחה, שיהפך המרה-שגורה וכל היסורים לשמחה, כדורך הבא לתוך השמחה, שאז מבוזף השמחה והגדולה מהפך כל הדאגות והעצבות והמרה-שגורות שלו לשמחה. נמצא, שגוטספ המרה-שגורה ומכניס אותה בעל כוראו לתוך השמחה, כמשל הנ"ל. וזה בליע (וישעיה זה): ששון ושמחה ישיבו ונסו יצון ואמה ׀ שהיצון ואמה בזריגים ונסים מן השמחה, כי בעת השמחה דורך היצון ואמה אצמוז מן הצד כנ"ל. אבל צריך ארדוף אחריהם דיקא, ולהשיגם ולהגיעם, להכניס אותם דוקא לתוך השמחה כנ"ל. וזהו: ששון ושמחה ישיבו וכו' ׀ שהששון ושמחה ישיבו ויתפסו את היצון ואמה, שהם נסים ובזריגים מן השמחה, להכניס אותם בעל-כוראם לתוך השמחה כנ"ל. כי יש יצון ואמה שהם הסטרא-אגרא, שאינם רוצים להיות מרכבה אל הקדושה, ועל-כן הם בזריגים מן השמחה, על כן צריך להכריז אותם לתוך הקדושה, דהיון השמחה, בעל כוראם, כנ"ל.

(ליקוטי מוהר"ן, ליקוטי תנינא עמי קכ"ו אות כ"ג, אגודת "משך הנחל", ירושלים תשנ"ו)

הבהרה: עקב המצב, פינת כתבי חסידות ברסלב ארוכה הפעם מהרגיל. עמכם השמחה

מדווחים מהשטח

שלוש אכס. ♪ "הגשמו קו"י באשר הנכס" ♪ תקופת מבוא לא קלה עוברת על כולנו, בה הם נדרשים להתמודד עם בעיות קשות במיוחד הכוללת אבולוציה הישיבה אשר באקדמיה. [החן הצלחה במבוא] גזכנו שכל מוסד א' יש מוסד ב' וכל מוסד ב' יש נשים א' ♪ ביום גמיש כ"ד במאז יסרך בישיבה ערב אציון 13 שנה אהודת אוריה אורן ☆ (הכן של הרב אורן, עם-הבלי-משקפים) יי ברכת ברוך שפטרנו תקיים בפרשט מוט' בישיבה (שבר גופשית) ♪ ערב קודם לכן בפרשט פנחס תקיים בישיבה בר-מצוה כפולה ☆☆☆ לשני אגים גאומים ♪ ♪ (שניהם נולדו באותו יום, איזה צירוף מקרים) סוכריות ווי' נ' יי. בשבוע הבא תצא הישיבה אכיוון גוש-קטף ♥ (ערב איפה שנישם). נא ארשם בפנקסים/יומנים הדוד של זאב יקבובסקי במי' מעגל אהים אישיה ביום רביעי (י"ג במאז שמונה-עשרה-אפס-אפס). ערב לא סגור. יאיר בוכבנר גיל שער ראשו הגבולת: הגייסס איס"מ? ☹ שהשם ישלך רפואה. [נרמא אצל הספר? גזאי הפויסקים בדור הארון קבעו שברכת "עם גוקים" (במאז) גופסט גם בטלפון וגם ב-SMS. [הרב שטמיר של משדות בית אגם והגודש הנהל: "הרב שטמיר בשטח" שיפור ב' על המג". ♪ עדיין מחכים אביקורג של מדור בנ"ל אם ראית אותם של אותם אישיה, רחם כבר רוצה ללכת הביתה. שאלה שגלה פרישמן בלוא מודעל: האם המשי יהיה קרבי או ג'ובניק? גשולת מנומקת בלבד נתן אשול אישיה [גזכורג גשולה] [הדואר בצבא גינס]. הגשולת המובגרות יפורסמו בשלון זה. אצרכים המאושרים מובטג גהיל עולם (או ערב שיבוא אליה ויפגור אנו את הספיקות). ערב כאן אפסם זל. שגו הרבה מיס ♪ שבו בצל ואמרו אמפרק ♪ 'אני לא יכול ♪ גס אי'.

גזר ושמו

פינת הבלת"מ – לפי אופק תל-אביב (חברון) [קרית שמונה]

צאת הכוכבים	עמוד השחר	
20:14 – 20:17 (-2)	4:22 – 4:17 (+1) [-8]	י בתמוז – טז בתמוז
20:09 – 20:13 (-2)	4:29 – 4:23 (+1) [-8]	יז בתמוז – כג בתמוז

1. שקיעה היא צאת הכוכבים פחות 18 דקות.
2. זמן ציצית ותפילין הוא כ-22 דקות לאחר עמוד השחר.
3. חצות הוא בין עמוד השחר לצאת הכוכבים.
4. מנחה גדולה היא חצי שעה זמנית לאחר חצות היום.